

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

nung, dadlar och dylika lefsaker; hwartil somlige tillade en Romersk Skilling: och synes af altsammans at de gamle Romare, som förmodeligen ej waret barnslige, med dessa små-saker utmärkte den upriktighet och ofkonflada wäsende, som segrat ibland Medborgarna Diodorus gifwer flera orsaker wid handen i sin Poetiska Almanacha för Månaden Januarius. Sedan Rom samlat all werldens Rätter, steg öfwerflödet Nyårsgåfwor, som gingo i Theodosii tid til förgylt högtidsåril och 5 guldbenningar. I Koppar-Skillingen, som brukades i början, stod et Skepp på ena, och den tvåhöfde Janus på andra sidan. Ut denne Nyguden ofrades salt och mjöl och litet win, utom råkerfer. Hans hedersnamn kallade öfwer hela Romman hörde Consvius i söder, Quirinus i norr, Patulcius i öster, och Clausius i wester. Böner och sånger, foglarop och flera spåkonster komme ej i förgätenhet Jupiter med sin Soneson, Askulapius, läkare-guden, fingo öck del i glädjen. Men detta utgör allenast ett litet drag af deras andeliga högtid. Största pragnen tillfriskwes med rätta Borgmästare-Inwigningen Romerska folket strömade tillsammans wid Capitoliump och lyste i spingande nya kläder, anförde af Borgmästarne, som prälade med Purpur. Hwad wil jag säga om deras yror och knippor, och de almänna frögdeteken, jag menar Lagerbladen, som fästes både wid bref, lantsar och pilar. Man hade så stor affky för alla forgetankar, at ingen fick straffas på den dagen. Hwarföre de förste Christne kunnat med all säkerhet begå sin ändagt på Nyårsdagen: en dag, på hwilken andra Folkslag funnet sig ofta föranlättna, at angripa hellswe de Romare.

Fortsätningen följer härnäst.

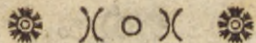
Gotteborgska Magasinet.

den 8 Januarii 1759.

Rongen råfne Nones dagar!
Thronen stå befast med lagar!
Kronan blifwe Prinsens arf!
Pennan brukes! Plogen föres!
Klingan wördes! Rolar föres!
Så befrämjas Sverges Tarrf.

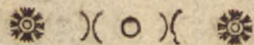
Ännu har jag ej lärt, at stå rätt til en Wefo-frist. Ännet wid Nyåret fans wid tilpassningen för widlyftigt; och icke dristade jag reglera Min läsare på en gång med et helt Ark: arbete, om icke plåga, för en half-månad at läsa. Så wida Nyåret warar ännu, kommer jag i dag med resten af förra Avis.

Lekar och Hädespel woro ej owanliga Nyårsstänker i Hedentima; och gåfwas undertiden i Kejserliga Palatset: hwarför icke en gång Julianus, hatare af sif rasånga, frifallat sig från en sådan förnödelse. På Nyåret höllos desutan offentliga förböner för det almännas wäl: Romerska Rådet styrkte med Ed sina slutade göromål, Soldaten swor sana å nno, och ingen föreställe sig, at en så glad och betydande dag gådt utom prägtiga måltider och högtideligt rus til ända. Läse wi öronen åt Christne Scribenter, så stadnade

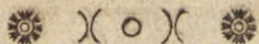

därskapen ej härvid. Masquerader speltes i hvar Bondeby, ansigtet sölades med flit, och man såg narrogtigga människor förskapa sig i få och wildjur. Karlar blefvo qvinnor, och qvinnor spökade som karlar stora särpellar, och lånte et huswud af willa djur, lika så förnuftigt som deras eget. Dessa uptåg stadnades ej innom Hedningar, utan spridde sig beklageligen till Christna försäpeter, och ända till Kyrkan. Stygghet gick så långt, at Nyårsdagen blef ändteligen kallad Däre-Högtiden: i hwilken Munkarne skapade en Närke-Biskop eller Påfwe för därar; hwarmed desselike Tokar må stäligen förstådt sig selswa. Theologiska Faculteren i Paris nämner i Umgångsbrefwet år 1444, huru desse Galningar dansat, som Arlequiner i Kyrkan under selswa Gudstjensten, sunget oanständiga wisor wid dansen, åter smör-bakelse wid altaren, när Natwarden utdeltes, at förtiga flera förbannade uptåg. Wi lefwe åtminstone icke i så dumt, och lögligen ogudagtiga tider. I affigt på förenämnda Stadardo hos Hedningar, hafwa de förste Christne hyft billig affky för Nyårsdagen; den de wäl med böner och fasta firat, men för öfrigt kallat en Djefla-högtid. Omfider har ock den 1 Januarii blifwet en offentlig Predikodag, som sådt namn af Christi Omfärelse, och kallas annars 8de dagen efter Christi Födelse. Det är swårt at säga, hwad tid denna ändring skedd i Christenheten. Nyårsdagen är hwarken ibland de äldsta eller nyaste Högtider hos Christne. Han räknas Manniska Mötets Handlingar af år 800, efter Christi steligt tal, till de årliga Högtidsdagar. Men öfrigt hela Christenheten lärer han ej blifwet almant widtagen, förän wid Mötet i leyden år 1244. Icke dess

min-

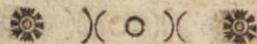
mindre ses af Baronii Martyr-listor, at 8de dagen efter Christi börd firats redan år 600, fast owist, om Christi omfärelse waret et mål för Församlingens andagt. Man wet, at älderdomen helgat Martyrernes äminnelse på den dagen. Raste wi ögonen på närvarande seder och bruk; så finne wi qwarlesiwor af Hedniska widspelser. Mången söfar i dag med goda ord, och önskar sin näste godt, utan at tänkat. Somlige gripa sig an med Nyårgåfwor, hwilken synd likwäl i sednare tider kommet nog ur moden. Någre sista efter tillkommande Kyrko-Tabeller, och wilja wid första månesten låsa i Psalmboken, hwem som skal dö eller giftas det året. Halm strös på golfwen, och ju frekostigare fötten fodras, ju rikare blir årswårten. Gemene mans Nyårsönskan lyder merendels så: **Glädligt, godt, nytt år! helsa och sundhet, fred och rolighet, och det lilla Barnet Jesus till Nyårgåfwa.** Berferne, hwarmed Nyet lyckönskas, gå nära til asguderi: **Wälkommen Nykong, wälkommen Herre, med korn och kärne, med flåst och med böste, och med godt korn om hösten.** Men wi lenne sladder-wisor, för at höra, huru tilgår i Stockholm. Wore deras Majestäter i staden, så krefwe jag, hwad som följer, i form af Tidningar ifrån Stockholm. Kläckan 4 i dag moros, skulle det då heta, omringades Kongeliga Hofwet af Guardet och Artilleriet. Två timar derefter lossades Mousqueteriet nya året til heber, hwarpå Hofstaten framträdde, och complimenterade på det underdånigartigaste sätt i werlden. Dessas Esterträdare blefwo Swoerstarne och samtelige Officerarne, tils ändteligen kläckan 7 Herrar Rikens Råd upkommo, at aflägga deras

deras underdåniga Lyckönskingar. Sedan kommo Kongelige Collegierne i sin ordning, med deras Lebmöter, alle så upstälte, at de efterste til Rangen blifwo de främste til intrådet. Efter denna präglig fram- och återresa, kommo de Förnämare af Borgerskapet, hwarmed Föremiddags-Ceremonien slutades. I eftermiddag resa Ambassadeurerna och utrikes Ministern sakert up, äfwen de Förnämste af Riket. All Audience-rum i Stockholm stodo öppna i moros friska kläcka 5 til 7. Fordom war ej owanligt, at hells Nyåret med almant brak i gryningen, hwilket misbräut blifwet genom Kongelige Förbud hämmat. Til märker Författaren, at den 1 Januarii faller in i rikets solståndet i Dwidii tid, då solen och det borgelige äro gjort en och samma resa.

Olärda Nyheter.

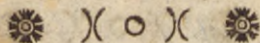
Dessa förskrifwa sig allt jämt härifrån, och fodret litet förspråk. En sådan Artikel är begärligare, at jag inbillat mig, och förräder mindre min, än den Företalet omrörda smaken. Hela behageligheten af dessa nyheter beror, så mycket jag ser, på tiden, orten och wanan: och ho wil måstra så herstante sakerna. Jag swär wid hela mit Magasin, at det aldrig hedras af 20 Förläggares ögon, om jag tar denna dräpelig prydna den der ifrån. Jcke des mindre ser jag frynter för i pannan på någre språnglärde Domare, hwilka det förtvylter, at köpa kundgörelser för 3 Daler, och så da nyheter ifrån torget. Utan twiswel ären 3 bedrogne, Witre läsare! Men myckenheten sätter ju lag för en Skrifware. Hela staden, om jag skal tro betänksel

telser, ässar olärda Sanningar, och påstår, at dessa Blad ha tjent til flera ändamål tillforene, hwilka jag ej hinner nämna. Korteligen, jag blir hälsad af alla med detta NB, at en god kundgörelse om ändring i Wexelcoursen, om en ankommen Ladning, om en dosis af friska Ostron, är smakeligare både för Patrioter och lärta läsare, än 10 förträffliga lärdoms rön, som hwarcken influta i deras cassor eller magar. Warer då wälkomne, Skeppare och Sjöfarande, til lärda werlden! Wälkomne med Edra rön ifrån aflägna orter, som undertiden waret wigtiga både i Handels- och Natural-Historien. Imidlertid förbehåller jag mig, at damborsta en del af de artigheter, som pryda swansen af detta Papper.

Kundgörelser. Et Skuldebref, stort 1704 Dal. 5 och en tredjedels öre Smt, stält af Nils Lundwall på Sedelshafwaren, och utgifwet den 22 Novemb. at betalas den 22 Decemb. sifflodne, är för rätte Ågaren förlorat. Herr Lundwall gör mit Magasin den heder, som en offentlig Avis, och låter almant efterlys sa denna Sedel; med förmodan, at ingen råtsinnig wil, och ingen bedragare kan hådanester, betjena sig af honom: emedan Utgifwaren skal redan betalt summan, fast ej inlöst Sedlen. Skulle här någon bedragare å färde wara, lägger jag följande på hans samwete: "Den som syndat, honom ångre det: och den sig ångrar, han söke efter mögelighet, at göra det illa gjorda til ogjort. Han gifwe igen det han stulet, eller dö med de fryntare. Sådan är de Christmas Sedelåra i den puncten.

Hos Herr Linde, Bokhållare wid Tyska Skolan är en wacker Sal at tillträda mot hyra: Utsalades årstil.

äfskilliga tapetserade Rum i Under- och Sfrverwän-
gar, belägna bort på Köpmansgatan i något Höm-
hus. Ägarens namn har jag ej fått om händer, ^{och}
har fort minne: Jag har slaget efter det både i Hö-
dels- och lärda Glose-böcker; men til stor saknad
den Hushållande Werlden lærer det ej uptäckas in-
8 dagar, då tillräckeligare Documenter torde gifwas.

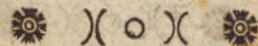
Korta Lärda Nyheter.

Jönköping. Skulle någon åstunda et litet
arbete, som under namn af **Enighets omgångs**
lighet i Borgeliga samlesnaden utgifwes här
städes; så erhållas framdeles, efter sedd kundgörelse
Exemplar på Skriftpapper mot 5 Dal. Kopparmy-
Förslag, hwilket Herr Notarien Kugelberg härstädes
emottager.

Stockholm. Här begäres likaledes Förslag
til en Bok, hwaraf någon början utkommet, kallad
**Samling af äldre och nyare rön i Land-
hushållningen.** Wibare underrättelse härom
hos Herr Stads-Fiscalen Mangren, och mit yrkan
om Boken skal med första lemnas.

Götheborg. Almånheten gifwes ock den efter-
rättelse, at Bokbindaren, Johan Winberg är, efter
lörd Resa til Stockholm, hemkommen med hela last
bättre och sämre Lärdoms Kram, tilverkat i nyssnäm-
Huswudstad. Den som wil läsa **Sagor om Tup-
pen, och Tuppen om Sagan, jämte Tanke-
Förstå** och flera oumbärliga Skrifter, lossar med ren-
Bancoseblar den förbindelse, i hwilken war hurtig
Winberg satt det Götheborgska Almånna.

Korta

Korta Stads Nyheter.

Wesel-Coursen. I Högtiden hwilar Mynt-
Gudinnan: annars wille man helte se, huru Pennin-
gen hoppar och stupar här på orten, än i Stockholm
och annorstädes.

Utgångna Fartyg. Skepparne William Ro-
bertson til Isle of Man och John Erkney til Cam-
phier med Jern och Bräder.

Helsingör. Den 26 December ankom Eric
Holm, från Bordeaux, destinerad til Stockholm, la-
stad med Win.

Den 29 har Capitaine Grüner med Fregatten
Postillon härifrån affeglat, och lærer löpa in til Göthe-
borg, at först afbida närmare ordres.

Resande, som man wet, äro Herr Hof-
Junkfaren Wessels, (bor hos Westerling) Handels-
mannen Wahlqvist ifrån Uddewalla, och des Bror
Bokhållaren från Carlscrena (bo på Källaren tre
Kemmare) Jag har sedt flere Resande, men ej kun-
nat med alla Mercurialiska hjelpedor uptäcka mer än
en Undergörare och Konstmästare, wid namn Greifen-
stein, boendes hos Baltzar Bleckslagare på Kongsga-
gan. Han gör ibland annat Papper, på hwilket man
Skrifwer utan bläck och penna; Och torde self innan
fort förkunna sina nyttiga Mästerstycken.

Små Kyrko-Tidningar.

På nya Året äro födde i Swenska Församlin-
en 3 Barn. Döde Källarmästaren Carl Dideric
Schoff,

Schoff, Assistenten Heurvet och Jungfru Rydbecke Wigde Bokbindaren Daniel Lembe och Jungfru Helena Christina Winberg. Defutan äro wid Kyrko-hus-Församlingen födde 3 Barn. Om de Nyheter kunna med all Historisk noghet upfattas: heller har det sedt tillförene.

I lördags, som war Trettonde-Dagen, predade i Domkyrkan fört Adjuncten Herr Olof Lindman i Högmessan Adjuncten och Catecheta, Herr Hans Gedda, och i Aftronsängen Stads-Commisfjern, Herr Mag. Joh. Gabelius: I går förestod Herr Mag. Gabelius, i Högmessan Herr Mag. Grimfors och i Aftronsängen Herr Lindman. I Lycka gårderna äro näst alltid samme Arbetare, nämligen Herr Mag. och Pastorerna Müller och Henpe: Likaså wid Kronhuset, Herr Mag. Strömbohm, eller den Adjuncten, Herr Stephan Erander, samt Aftronsängens Kantent Herr Lind. Wid Domkyrkan märkes, Herrar Mag. och Adjuncterne, Carl M. Montelius, Lars Nordblom, detta Stads-Skrifvers Dom-Probst och perlige Herde, Herr Doctor Ulbechel. Hela Staden har honom, af helt andelig egennytta; fullkomlig återstälning til helsen, och förra upbyggeliga framtid. Dessa Anmärkingar äro ej egentligen upfatte för varande läsare, som öfverflöds utan känna Stadens like Wäktare: dock finner jag dem ganska wiktiga fall en widberömd Häfdaträknare Fulle i dag om år, til uplysning af Swenska Kyrko-Historien, blif genom desse Lappar. Jag hellsar tillkommande Broder i Ämbete, redan i detta Seculo, med all den kärlek, en Historicus äger för Sanning, och försäkrar, att det ljus, som Kläckare och Spögnubbar för mig uplysa, skal ärligen öfwerlemnas.

Göteborgska Magasinet.

den 15 Januarii 1759.

Lärda Nyheter.

Paris. Wid nya året torde ingen förtycka, at man talar något om et eller annat Stor-år, som hast sina Omskiften endast i lärda Hjernar. Den som wil läsa aldeles intet mer, än jag derom, kan slå up Memoires de Trevoux för Julii Månad 1757, och Pontoppidan om Werldens nyhet, item Schubert om Werldens ända. Som slägtunge med Mercurius, har jag ju frihet at stjåla något här och där. Han gjorde sig hells, har jag hört, så wida han snattat til sig hela Dredrifster.

Det stora året, som Plato skapat, war en stor höga. När alla Himlakroppar komma åter i samma stälning, som de i Skapelsen ägt, då blir Stor-året ändteligen fulmoget. Desse gamle Ståtare förstodo sig ej på stjernornas rörelse-lagar, men trodde, at de wrebo sig från Öster til Wester, och från Wester til Öster igen, likasom Planeterne. Om tiden, som detta Swarf utgjorde, kommer ingen Hedning öfwerens. Plato höll Werlden för ewig, och fann derigenom utwäg til många Himla-år. Han tillfog hwart och et 12000 år. De Stoiske Wise klöfwo här för år: omist om Doftr. har Sifror nog, at uptefna allas gisningar. Jag låter hela selskapet förlita sig ester behag, eller tråta i Ewighet. Et ännu större år omtalas hos de gamle,